

Van: DIO/NN

2 april 1984

Aan: AMAD via DIO/PZ en DIO

Onderwerp: Uitvoer voorlopers van chemische wapens naar Irak

Hieronder moge ik U een korte samenvatting geven van de huidige stand van zaken met betrekking tot mogelijke uitvoer van Nederland naar Irak van voorlopers van chemische wapens.

Wat tot nu toe gedaan is:

1. De 3 Nederlandse bedrijven die door Irak benaderd zouden zijn over de leverantie van voorlopers zijn in kennis gesteld van de grote bezorgdheid van de Nederlandse Regering dat d.m.v. deze leveranties Nederland een bijdrage zou leveren aan het gebruik van chemische wapens door Irak. [REDACTED] en [REDACTED] hebben toegezegd geen verdere leveranties van voorlopers te zullen doen. [REDACTED] zal proberen om reeds ontvangen orders voor een 7-tal voorlopers niet tot volledige uitvoering te laten komen. Gezien de zeer vele handelscontacten van [REDACTED] met Irak zou het bedrijf gebaat zijn bij een wettelijke maatregel waarop het zich tegenover Irak zou kunnen beroepen. Bij afwezigheid van de hoofddirectie is de bezorgdheid over mogelijke leveranties van [REDACTED] onder de aandacht van de wnd. gebracht.
2. De ambassadeur van Irak is vandaag door Chef DAM gewezen op de grote Nederlandse verontrusting over het gebruik van chemische wapens door Irak.
3. De Britse ambassadeur is op 30 maart jl. op de hoogte gesteld van de Nederlandse beleidsvoornemens.

Wat ons nog te doen staat:

1. Op zo kort mogelijke termijn ware een beschikking af te kondigen waardoor uitvoer van een m.n. genoemde lijst van voorlopers aan Iran en Irak gebonden wordt aan een voorafgaande vergunning. Teneinde dit te bespoedigen lijkt het noodzakelijk dat M hierover in contact treedt met zijn ambtgenoot van Economische Zaken.
2. De door Nederland geëxporteerde voorlopers worden, met een heel enkele uitzondering, niet in Nederland geproduceerd, maar slechts door Nederland verhandeld. Van de 7 voorlopers die door Irak bij [REDACTED] besteld zijn is één afkomstig uit de VS (hierop is inmiddels door de VS een uitvoerverbod van toepassing verklaard). De overige 6 zijn geproduceerd in de BRD. Het lijkt zinvol om er bij de BRD-regering op aan te dringen zich tot deze bedrijven te wenden met het verzoek de grootst mogelijke terughoudendheid te betrachten bij leveranties van mogelijke voorlopers aan Irak, in afwachting van een hopelijk binnen de Tien overeen^{te} komen uitvoerverbod.
3. Teneinde de doeltreffendheid van een voorlopige Nederlandse maatregel te vergroten dient, op de kortst mogelijke termijn het initiatief genomen te worden om tot maatregelen te komen die voor de hele Europese Gemeenschap gelden. Hiertoe is uiteraard voorafgaand overleg met DGES en EZ noodzakelijk.

bth

3. Over de inhoud van een codeber. mag niet met verwijzing naar dat
 b it per telefoon worden gesproken.
 4. Diers, welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

2. Afschriften van codeberichten mogen
 uitsluitend door de afdeling Verbin-
 dingen worden vervaardigd.

1. Op een codeber. mag telegr. niet in open taal worden
 geantwoord, tenzij aan bepaalde voorwaarden wordt
 voldaan (zie Richtlijnen).

KOPIE:
 gs
 m r t s
 dgpz ap anpo
 dvl,-/dp ac
 dges dgis,-/sa
 plan plv dgis
 amad adv dgis
 aod ps
 dav
 dam,-/bur
 dio,-/afdn/ec
 jura cm

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN
 AFDELING VERBINDINGEN
 's-GRAVENHAGE, LANGE HOUTSTRAAT 28
 TEL. Nos: 465622; 614941 - 2531

**VERZONDEN
 CODEBERICHT**

DATUM VAN VERZENDING:

2 april 1984
 AFKOMSTIG VAN:

min. van b.z.

KOPIE No: 26	REFERENTIE No: 5949
Dir./Afd.: dam	
Visie	
Ag. No: 921.30	
Dossier: Tr. Iraks.	

MINUUT GEPARAFEERD DOOR:

veg

BESTEMD VOOR:

bagdad

i m m e d i a t e

onderwerp: irak-iran., gebruik chemische wapens

ruc 48

~~CONFIDENTIEEL~~
 GEANNULLEERD 04 08 06
 PARRAAF/OPM.:

aan de voor gesprek ten departemente uitgenodigde irakse ambassadeur al rawi werden door chef dam de motieven uiteengezet die hadden geleid tot de nederlandse standpunten c.q. activiteiten in de tien en in de v r met betrekking tot het gebruik van chemische wapens in de golfoorlog. met name voor een geografisch, historisch en cultureel gedefinieerd land als nederland was de evolutie en de versterking van de internationale rechtsorde een levensbelang. het trauma van 'la grande guerre' waar voor het eerst op grote schaal van chemische wapens gebruik was gemaakt had geleid tot de wens dezen voor immer uit te bannen. het terzake relevante protocol van geneve van 1925 was door een groot aantal landen met inbegrip van irak getekend. nederland zou het gebruik van chemische wapens krachtig blijven veroordelen. ambassadeur al rawi had begrip voor desbetreffend nederlands standpunt, doch vroeg waarom, mede gelet op de goede bilaterale betrekkingen, het uitgerekend nederland had moeten zijn dat het initiatief nam voor een resolutie c.q. een presidentiele verklaring in de v r. met het antwoord dat het voor irak in ieder geval beter was dat een dergelijk initiatief afkomstig was van een land dat terzake niet van bijbedoelingen kon worden verdacht en waarvan de inzet voor de bevordering van de internationale rechtsorde algemeen bekend was, leek de heer al rawi op zich zelf tevreden. er werd dezerzijds eveneens aan herinnerd dat het v r-dokument een evenwichtig stuk was waarin irak niet met name als gebruiker van chemische wapens werd aangemerkt. de ambassadeur had dit met voldoening geconstateerd. de heer al rawi hield begrijpelijkerwijs vast aan het standpunt van zijn regering dat irak geen chemische wapens had gebruikt en met verwijzing naar het new york times artikel d.d. 30 maart van seymour hersh ontkende hij dat zijn land zich op massieve inzet van dit soort wapens zou voorbereiden. dezerzijds werd de hoop uitgesproken

~~CONFIDENTIEEL~~

VERZONDEN CODEBERICHT

Ref. no.: 5949

VERVOLG

=2=

Rubricering:

~~CONFIDENTIEEL~~SECRET
01.08.06

dat de toekomst de ambassadeur wat dit laatste betreft in het gelijk zou stellen en werd er krachtig voor gezegd dat Irak ervan zou afzien zich van een op grootscheepse chemische oorlogsvoering gerichte productiecapaciteit te voorzien. de ambassadeur voerde vervolgens aan dat Irak alle reden heeft om naar vrede te streven. in vergelijking met Iran is het een klein land met een niet opgezweepte bevolking die er slechts om vraagt om met rust te worden gelaten. een overwinning van Iran zou nefaste gevolgen hebben met mondiale repercussies. de wereld beperkte zich er echter toe hoop uit te spreken dat het conflict zou worden beëindigd, verklaringen af te leggen en beroep te doen op deze en gene partij in het conflict. Irak had hierop sedert jaren positief gereageerd. Iran daarentegen wees iedere vredes poging af. Iran diende nu voordat het te laat was door de internationale gemeenschap tot vrede te worden gedwongen b.v. door verbod van wapenleveranties of olieafname.

het was Bagdad opgevallen dat slechts weinig landen die zich om

zaken van oorlog en vrede bekommeren de Iraanse wens om de oorlog voort te zetten expliciet veroordeelden. een Nederlandse verklaring in die geest had men niet kunnen traceren. de evenwichtige Nederlandse houding was niet langer voldoende nu het zo duidelijk was wie de agressor en wie de geagresseerde was.

het door u blijkens uw 48 terzake aan Haddawi toegevoegde werd eveneens onder de aandacht van Al Rawi gebracht. persoonlijk was deze ervan overtuigd, dat wij in onze contacten met Iran het voortgaan van de oorlog veroordeelden en aandrongen op vrede, doch wat Bagdad miste was een duidelijke openbare Nederlandse verklaring.

v.d. broek 22 ++

~~CONFIDENTIEEL~~

3. Over de inhoud van een codeber. mag niet met verwijzing naar uat bericht per telefoon worden gesproken.

2. Afschriften van codeberichten mogen uitsluitend door de afdeling Verbin- din worden vervaardigd.

1. Op een codeber. mag teleg. niet in open taal worden geantwoord, tenzij aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan (zie Richtlijnen).

4. Dossiers, v... codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

~~GEHEIM~~

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN
AFDELING VERBINDINGEN
's-GRAVENHAGE, LANGE HOUTSTRAAT 28
TEL. Nos: 465622; 614941 - 2531

KOPIE Nos <i>16</i>	REFERENTIE Nos 406010
Dir./Afd.: dio/nn	
Visie	
Ag. No: <i>g21-30</i>	
Dossier: <i>Tr. Irak</i>	

VERZONDEN CODEBERICHT

DATUM VAN VERZENDING:
3 april 1984
AFKOMSTIG VAN:
min. van b.z.

MINUUT GEPARAFEERD DOOR:
bth/jws/fe/ett/ri/amad

BESTEMD VOOR: w a s h i n g t o n

PARAAF/OPM.:

ter informatie aan pv new york

i m m e d i a t e

onderwerp : iran-irak/chemische wapens

r.u.c. 265.
uit alhier aanwezige informatie blijkt dat het
amerikaanse bedrijf XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX nog na
30 maart jl. zich actief bemoeit om te komen tot
uitvoer van een zich nu nog in de vs bevindende
voorraad thiodiglycol via aqaba, ondanks het in uw
264 gemelde exportverbod voor deze stof. u kunt
dit aan de amerikaanse autoriteiten doorgeven.
op dit ogenblik vindt interdepartementaal overleg
plaats over de wijze waarop van nederlandse zijde
zou kunnen worden bijgedragen aan het voorkomen van
verdere leveranties van voorlopers van chemische
wapens aan irak.

van den broek 126 ++

~~GEHEIM~~
1.08.06
R

3. de inhoud van een codeber. mag niet met verwijzing naar dat
4. per telefoon worden gesproken.
5. s, welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

Afschriften van codeberichten mogen
uitsluitend door de afdeling Verbin-
dingen worden vervaardigd.

1. Op een codeber. mag teleg. niet in open taal worden
geantwoord, tenzij aan bepaalde voorwaarden wordt
voldaan (zie Richtlijnen).

~~GEHEIM~~

Van : DIO/NN

datum : 3 april 1984

Aan : AMAD via DIO/PZ en DIO

DAV/EE
DIE/EE
DIO/OVn.
DAM
DIO/VR
DIO/PZ

Onderwerp : Iran-Irak/chemische wapens

Hierachter treft U de lijst aan van chemische stoffen die in overleg met dr. Ooms (directeur van het Prins Maurits Laboratorium, en internationaal bekend chemische wapensdeskundige) is opgesteld. De enige door mij aangebrachte wijziging betreft blauwzuur dat reeds onder het Uitvoerbesluit Strategische Goederen valt omdat het niet alleen een voorloper van het zenuwgas tabun is, maar ook zelf als chemisch wapen bruikbaar is.

Ter toelichting van de lijst moge het volgende dienen. Voor de stoffen 1, 3, 11, 14, 18, ~~19~~ en 20 zijn zeer grote orders geplaatst bij [REDACTED]. De hoeveelheden zijn dermate groot dat andere toepassingen dan produktie van chemische wapens uitgesloten kunnen worden geacht. Derhalve dienen in ieder geval deze 7 stoffen op de lijst geplaatst te worden.

Het is niet precies bekend voor welke andere stoffen Irak in Nederland orders heeft geplaatst of nog van plan is te plaatsen (ook het derde benaderde bedrijf, [REDACTED] heeft overigens mogelijk al leveranties gedaan). Het is daarom van belang ook andere relevante voorlopers op de lijst te plaatsen, om te beginnen de stoffen die door het VK en de VS worden genoemd (naast de eerdergenoemde: nr. 2 en 17).

In het chemische wapenoverleg in Genève bestaat onder westerse landen verregaande overeenstemming dat de onder de nrs. 1 t/m 10 genoemde stoffen vanwege de rol die zij spelen bij de produktie van zenuwgassen in het kader van een af te sluiten chemische wapenverdrag aan een speciale controle onderworpen zullen moeten worden. Van deze 10 hebben alleen de eerste 2 (die al hierboven genoemd zijn) ruime civiele toepassingen. Van de andere 8 (nrs. 3 t/m 10) zijn de civiele toepassingen beperkt zodat opname op de lijst van deze stoffen niet op grote bezwaren van Economische Zaken zou hoeven te stuiten.

De enige vier stoffen waarover men derhalve misschien kan twisten of een uitvoerbepanking geen al te draconische maatregel is zijn de nrs. ~~12~~, 13, 15 ~~en~~ 16 en 17.

bth/3

GEANNULEERD 0 1. 08. 00

relevante
commerciële productie
in Nederland

1.	Fosfortrichloride (PCl ₃)	nee
2.	Fosforoxychloride (POCl ₃)	nee
3.	Chemicaliën die de P-methyl en/of P-ethyl band bevatten	nee
4.	Methyl en/of ethyl esters van fosforig zuur	nee
5.	3,3-dimethylbutanol-2 (pinacolyl alcohol)	nee
6.	N,N-gedisubstitueerd-β-amino ethanolen	nee
7.	N,N-gedisubstitueerd-β-amino ethaanthiolen	nee
8.	N,N-gedisubstitueerd-β-amino ethyl haliden	nee
9.	Fenyl, alkyl, of cycloalkyl gesubstitueerde glycolzuren	nee
10.	3- of 4-hydroxypiperdine en hun afgeleiden	nee
11.	Thiodiglycol	nee
12.	Natriumcyanide	DSM Utrecht
13.	Kaliumcyanide	nee
14.	Dimethyl amine	AKZO
15.	Di-ethyl amine	nee
16.	Di-isopropyl amine	Vondelingenplaat B.V.
17.	Chloorbenzeen	nee
18.	Isopropylalcohol	Shell
19.	Natriumfluoride	wrsch. nee
20.	Kaliumfluoride	nee

niet opgenomen: ethyl alcohol - Dit komt wel op Britse lijst voor maar gezien de zeer ruime civiele toepassing lijkt uitvoerbepanking weinig zinvol.

21. ————— blauwzuur (HCN) - Blauwzuur is een voorloper van tabun, maar is ook zelf bruikbaar als chemisch wapen en valt dus al onder post 7 van het Uitvoerbepaling Strategische Goederen.

~~GEHEEM~~

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN
AFDELING VERBINDINGEN
CORAVENRAGE, LANGE HOUTSTRAAT 23
TEL. No: 45622; 010(1-23)

KORE No: 96	REFERENTIE No: 808026
Di/Ad: dfo/an	
Vind	
Ag No: 1030	
Donor: <i>T. I. E. M.</i>	

ONTVANGEN CODEBERICHT

datum van ontvangst:
4 april 1984

bestemd voor:
m.b. van d.v.

datum van afzending:
4 april 1984

KORE
gs m t s
dgpz ap ps
amad
dgi's plvdgis
dav, =/pc
ch. dan
ch. dwh
dho, =/vr/pz/ov
jupa

afkomstig van: was. nt n g t o n

PARAF/OPMER

ter info aan d. ov new york
onderwerp: Irak / Irak chemische wapens

~~GEHEEM~~

ruc 126

bij uitstredigheid van de ass. secr. placke werd
dies met Irak belaste medewerker riodardoni op
3 dezer geïnformeerd over activiteiten van het
amerikaanse bedrijf . . . terzake van export van
chemicaten naar Irak, betrokkene toonde zich
dankbaar voor de informatie en zegde toe dat terzake
adequaate zal worden ondernomen.

riodardone toonde zich voorts geïnteresseerd in de
uikunst van het interdepartementaal overleg te
uwent t.a.v. de vraag hoe leveranties van voorlopers
van chemische wapens aan Irak kunnen worden voorkomen.

van nummer 230 +

~~GEHEEM~~

De inhoud van dit bericht is vertrouwelijk en kan vertrouwelijk of anderszins wettelijk beschermd zijn. Het verspreiden van de inhoud van dit bericht is strafbaar. Het verspreiden van de inhoud van dit bericht is strafbaar. Het verspreiden van de inhoud van dit bericht is strafbaar.

Van: DIO/NN

4 april 1984

JURA
DIO/VR
DIO/OV n.t.
DAV/PC
DIE/EE
DVL/WO

Aan: AMAD via DIO/PZ, DIO en DAV/PC nr. 61/84

Onderwerp: Uitvoer c.q. doorvoer voorlopers van chemische wapens naar Irak

Het gisteren gevoerde overleg met E.Z. brengt mij tot de volgende overwegingen:

1. geheimhouding

Naarmate een beschikking dan wel aanvulling van de lijst strategische goederen dichter zijn voltooiing nadert, neemt de kring van erbij betrokken ambtenaren toe. Om mogelijk uitlekken te voorkomen lijkt het me van belang dat aan de namen van de betrokken Nederlandse bedrijven ook in ambtelijk kring geen ruimere bekendheid wordt gegeven dan strikt noodzakelijk is. Misschien zou U, hopelijk ten overvloede, vanmiddag, tijdens het 2e overleg met EZ, hiervoor nog eens ieders aandacht kunnen vragen.

2. lange lijst

Naar mijn indruk raakte E.Z. er gisteren meer en meer van overtuigd dat niet te ontkomen valt aan een "lange" lijst van onder controle te plaatsen goederen. De heer Goedhart gaf, na afloop van de vergadering, tegenover mij toe dat de eerste 10 stoffen op de lijst evenals vermoedelijk de 11e over enige jaren waarschijnlijk tocn op de lijst strategische goederen zullen worden geplaatst, los van het huidige gebruik in Irak, louter op grond van de speciale rol die deze stoffen kunnen spelen bij de productie van chemische wapens. De moeilijkheid zit in de nummers 12 t/m 21.

In stoffen zoals Natriumcyanide (nr. 12) en Kaliumfluoride (nr. 20) bestaat waarschijnlijk een levendige handel en E.Z. zou deze stoffen dus liever niet onder controlemaatregelen brengen maar juist voor deze stoffen zijn in Nederland orders geplaatst zodat ze in ieder geval op de lijst geplaatst moeten worden. De stoffen waarvoor (nog) geen orders geplaatst zijn zouden voorlopig buiten de lijst kunnen blijven maar dat schept, zoals door de heer Weiss zelf opgemerkt, het probleem van rechtsongelijkheid en bovendien het grote risico dat we binnen enkelen weken gedwongen worden deze goederen alsnog op de lijst te plaatsen wanneer Irak deze mazen in ons net heeft ontdekt. slotsom: het lijkt me derhalve raadzaam vast te houden aan de noodzaak van een lange lijst.

3. uitvoer en doorvoer

Uit ingewonnen nadere informatie blijkt dat bij levering van de in Nederland geplaatste orders douane-technisch geen sprake is van in- en uitvoer, maar van transitohandel dus doorvoer. De ons bekende orders betreffen dus zogenaamde T1 goederen (uit landen buiten de EG) en T2 goederen (uit een van de oude 6 EEG landen). De te nemen maatregelen

Van :

GEANNULEERD 0 1. 08. 06

Aan :

Onderwerp :-2-

zullen dus in ieder geval mede de doorvoer moeten omvatten. Dit zou pleiten voor een aparte beschikking, waarin tevens de doorvoer wordt verboden, zoals in het ontwerp van DIO/PZ. Immers bij uitbreiding van de lijst strategische goederen behorende bij het Uitvoerbesluit S.G. zou de doorvoer niet worden verboden. Indien het echter zo is dat, door de automatische toepassing van het Besluit Financieel Verkeer Strategische Goederen op de lijst Strategische Goederen, tóch alle doorvoer waar Nederlandse bedrijven bij betrokken zijn, zij het indirect, onmogelijk wordt gemaakt (hierover zou E.Z. uitsluitel moeten geven) dan kan wat het aspect doorvoer betreft net zo goed worden gekozen voor uitbreiding van die lijst met de ongewenste chemische stoffen.

4. aanvulling uitvoerbesluit strategische goederen

Indien E.Z. akkoord gaat met een lange lijst dan lijkt een aanvulling van de lijst bij het uitvoerbesluit strategische goederen mij de meest elegante vorm om de volgende redenen:

- a. nadruk op Irak en Iran wordt vermeden
- b. leverantie van voorlopers van chemische wapens aan andere derde wereld landen (Libië, Ethiopië, Korea?) kan hierdoor in de toekomst zonodig worden voorkomen zonder dat nieuwe beschikkingen nodig zijn.
- c. transitohandel zou automatisch onder het besluit financieel verkeer strategische goederen gebracht worden (hierover zou E.Z. nog uitsluitel moeten geven).
- d. de mogelijkheden tot omzeiling van op Irak en Iran gerichte maatregelen worden verminderd.

De problemen die opname van de lange lijst op de lijst strategische goederen voor de handel zou opleveren zouden mogelijk verlicht kunnen worden door vrijstellingsbeschikkingen voor leverantie aan de OESO landen, hoewel een dergelijke vrijstelling uiteraard een zekere discriminatie van niet-OESO landen in zich bergt.

5. Beschikking

Indien de hierboven voorgestelde aanvulling van het uitvoerbesluit strategische goederen niet haalbaar is dan lijkt een op Iran en Irak toegespitste beschikking de aangewezen vorm. Deze beschikking zal dan uiteraard de lange lijst moeten omvatten en ook betrekking moeten hebben op transitohandel.

bth

DOSS. 7-88-06 JRAH
GEANNULEERD 11-08-06 921-30
GEANNULEERD
MEMORANDUM

DGES
DAM
DIO n.t.
DIO/OV n.t.
α DAV/PC A
DIE/EE
DVL/WO
WASCOH
NIET LANG
PC

Van: DIO/NN en DIO/PZ Datum: 5 april 1984
Aan: M via DIO/VR, JURA, AMAD en S Nr. 62/84
Onderwerp: Stopzetting uitvoer CW-voorlopers naar Irak

Bij het rapport van de ambtelijke werkgroep van BuZa en EZ zouden wij het volgende willen opmerken:

1. Voorzover nu bekend zijn in ieder geval 3 Nederlandse bedrijven betrokken bij de doorvoer van grote hoeveelheden voorlopers van chemische wapens naar Irak, ter waarde van vele miljoenen. De 3 bedrijven zijn inmiddels benaderd. Twee ervan hebben toegezegd alle leveranties van de betreffende stoffen onmiddellijk stop te zetten. Het derde bedrijf wil deze garantie niet geven omdat het vreest f 20 miljoen verlies te lijden indien het de contracten met Irak zonder goede redenen niet nakomt. Alle 3 bedrijven dringen erop aan dat Nederland zo snel mogelijk wettelijke maatregelen neemt waarop ze zich tegenover Irak kunnen beroepen.
2. Het gebruik van chemische wapens door Irak kan een keerpunt in de geschiedenis zijn. Er bestaat een groeiende internationale consensus dat niet alleen het gebruik van chemische wapens, maar ook het bezit en de produktie verboden moeten worden, getuige o.m. de voorstellen van de VS en de SU. Het aantal landen dat chemische wapens bezit is na de Tweede Wereldoorlog gedaald van 8 naar 3 (met Irak 4). Zenuwgassen waren tot nu toe nooit gebruikt. Het gebruik door Irak van tabun is het eerste bewezen gebruik van zenuwgas in een oorlog.
3. Uiteraard verdient het de voorkeur dat binnen de EG overeenstemming wordt bereikt over gemeenschappelijke maatregelen t.a.v. de 15 in de ontwerpmaatregel genoemde stoffen. Het moet echter uitgesloten worden geacht dat een dergelijke overeenstemming op korte termijn tot stand zou kunnen komen, m.n. ten aanzien van de 5 laatste stoffen op de lijst waarvoor nu juist orders in Nederland zijn geplaatst. Het moet daarom zeer onwenselijk worden geacht de te nemen Nederlandse maatregelen afhankelijk te stellen van voorafgaande overeenstemming binnen de Tien.
4. De enige mogelijkheid voor snelle maatregelen ligt derhalve in een eenzijdige Nederlandse maatregel die vervolgens in het Europees overleg ter sprake gebracht kan worden in de hoop dat ook de overige lidstaten tot overeenkomstige maatregelen zullen willen besluiten. Hoewel mogelijk getwijfeld kan worden aan de juridische mérites van een eenzijdige Nederlandse maatregel lijkt de praktijk van het wapenexportbeleid voldoende ruimte te bieden voor een politieke beslissing. Volgens Reinink 161 neigen ook de Westduitse autoriteiten tot deze opvatting.
5. Naar onze mening gaat de parallel met (Uw afwijzen van eenzijdige maatregelen tegen) Zuidafrika niet op. (U heeft reeds bereidheid kenbaar gemaakt om te onderzoeken of de werkingssfeer van het wapenembargo in de Nederlandse wetgeving kan worden uitgebreid.) Dit is niet in tegenspraak met mogelijk eenzijdige maatregelen om produktie en gebruik van chemische wapens tegen te gaan. Olie en kolen, t.a.v. waarvan U wel eenzijdige maatregelen hebt afgewezen, zijn van een andere orde dan wapens of chemische grondstoffen voor chemische wapens.
6. Op grond van het bovenstaande moge ik U adviseren om gezien het buitengewone belang van deze zaak en de grote Nederlandse betrokkenheid tót een eenzijdige Nederlandse maatregel te besluiten.

bth/b

~~GEHEIM~~

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN
AFDELING VERBINDINGEN
1-GRAVENHAGE, LANGE HOOTSJRAAT 20
TEL. No's: 483622; 0149-1-231

KOPIE No:	REFERENTIE No:
10	303.183
Dir/Aid:	Wd. dco/jpc
Vind:	pers
Aj. No:	1813
Doel:	To. Irak
DATUM VAN AFZENDING:	
5 april 1984	

KOPIE

uitsluitend:

m t s
dgpz amad
dgis
chef dio
chef dam
hfd dio/vr
hfd dio/pz
hfd dio/mn

ONTVANGEN CODEBERICHT

DATUM VAN ONTVANGST:
5 april 1984

BESTEMD VOOR:
min van b.z.

AFKOMSTIG VAN: Bonn

PARAF/OFM:

most immediate

onderwerp: Iran-Irak/chemische wapens.

ruc 65

~~GEHEIM~~

denapcheerde mededelingen bij ministerial-
direktor rufus aan wie ik gegevens verschaftte
vervat in uw 65. rufus verzocht enige experts
om eventuele informatie, dezen verstrekten de
volgende, voorlopige, inlichtingen.

- a. de bij [redacted] geplaatste bestelling zou niet worden uitgevoerd. [redacted] zelf had het a.a. mededelingen telefonisch doen weten geen fosforoxychloride aan Irak te zullen leveren, de zending die zich reeds op een rijnvaart bevond was gestopt.
- b. ook de firma [redacted] had op eigen initiatief te kennen gegeven het onder punt 6 genoemde kaliumfluoride niet te zullen leveren, met betrekking tot dit produkt merkte de expert overigens op dat dit voor verschillende doeleinden kon worden aangewend.

Bonn stond in vrijwel onafgebroken contact over deze materie met Washington. Meden zou de Bondsregering in een verklaring doen blijken van bekendheid dat hier gevestigde ondernemingen waren benaderd voor leverantie van bepaalde, met name genoemde, chemicaliën. De bedoeling van deze verklaring zou zijn de [redacted] betreffende bedrijven te waarschuwen en tevens te verhinderen dat Bonn later claims voor schadevergoeding zouden worden gepresenteerd.

de onderwerpelijke aangelegenheden werd thans intensief interdepartementaal besproken, waarbij werd nagedaan wat kon worden gedaan om uitvoer

~~GEHEIM~~

1. Op een coarber map te leggen en op een map te zetten
 2. De inhoud van een codebericht met het nummer van de afzender
 3. De afzender van een codebericht met het nummer van de afzender
 4. De afzender van een codebericht met het nummer van de afzender
 5. De afzender van een codebericht met het nummer van de afzender
 6. De afzender van een codebericht met het nummer van de afzender
 7. De afzender van een codebericht met het nummer van de afzender
 8. De afzender van een codebericht met het nummer van de afzender
 9. De afzender van een codebericht met het nummer van de afzender
 10. De afzender van een codebericht met het nummer van de afzender

ONTVANGEN CODEBERICHT

Ref. no.: 803183

VERVOLG

Rubricering:

--2--

- 3. Over de van een codeber mag niet inx verwijzing naar dat bericht p... en worden gesproken.
- 4. Doetara welke codeber bevaan, elunen veilig te worden opgeboorg.

- 2. 1 van codeberichten mogen uitu... door de afdeling Veroin-... ington worden vervaardigd.

- 1. Op een codeber mag teleg niet in opax zal worden beantwoord. Onzi den bemaab voorvanden wort veldu (de fiendijon).

van bepaalde chemische stoffen te verminderen. daartoe zou waarschijnlijk wijziging van de des- betreffende wetgeving vereist zijn. een vraag die zich daarbij voordeed was of zulks nationaal kon geschieden dan wel moest plaatsvinden in eeg-kader. men helde hier voorshands over naar de opvatting dat het in nationaal kader zou moeten geschieden., de (juridische) voorwaarden die destijds eeg-maatregelen tegen Iran mogelijk maakten waren immers niet meer aanwezig. op duitse wens zou de onderhavige aangetegenheid maandag 9 april a.s. in eps aan de orde worden gesteld.

rufus, die erkentelijkheid betuigde voor de verschaftte informatie, zegde toe eventuele verdere inlichtingen onverwijld te mijner kennis te zullen brengen.

tekst van de regeringsverklaring zal ik u uiteraard seinen.

reink 161

~~GEHEIM~~
GEANNULEERD 1.08.06

3. Over de inhoud van een codeber. mag niet met verwijzing naar dat
b t per telefoon worden gesproken.
4. D. welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

2. Afschriften van codeberichten mogen
uitsluitend door de afdeling Verbin-
ngen worden vervaardigd.

1. Op een codeber. mag teleg. niet in open taal worden
geantwoord, tenzij aan bepaalde voorwaarden wordt
voldaan (zie Richtlijnen).

KOPIE:
gs
m r t s
dgpz ap ps
dvl, -/dp ac
dges dgis
plv. dgis cm
plan amad anpd
dam, -/mo
dio, -/pz/vr/ny

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN
AFDELING VERBINDINGEN
s-GRAVENHAGE, LANGE HOUTSTRAAT 28
TEL. Nos: 465622; 614941 - 2531

ONTVANGEN CODEBERICHT

DATUM VAN ONTVANGST:

8 april 1984
BESTEMD VOOR:

min van b.z.

KOPIE No: 44	REFERENTIE No: 808383
Dir./Afd.: daw / pc	
Visie pers.	
Ag. No: 921.30	
Dossier: Ir. Irak.	

DATUM VAN AFZENDING:

8 april 1984

AFKOMSTIG VAN:

b a g d a d

PARAAF/OPM.:
A C

onderwerp: irak-iran
chemische wapens

~~GEHEIM~~

zoals gemeld (bag 974 dd. 1/4 jl.) vond op 30 maart een onderhoud plaats tussen president hoessein en mohammed sharif messadiya, een hoge functionaris van de f n l . onderwerp van gesprek was de oorlog irak-iran en de algerijnse bemiddeling. van irakse zijde was daarbij vice-premier ramadhan aanwezig, van algerijnse zijde mijn alhier geaccrediteerde collega. een van de opzienbarende elementen uit dit onderhoud was geweest, aldus laatstgenoemde in een vertrouwelijk gesprek dat hij had met mijn zwitserse ambtgenoot disler, dat president saddam hoessein tegenover zijn algerijnse bezoeker uit eigen beweging had medegedeeld dat irak chemische wapens h a d gebruikt en ze opnieuw z o u gebruiken.

men kan slechts gissen naar de reden van saddams openhartigheid, maar mijn zwitserse collega en ik waren het erover eens dat zij ertoe diende iran een niet mis te verstane boodschap te geven.

toen ik dit bericht 5 dezer aan mijn e p s-collega's voorlegde waren de reacties verdeeld. sommigen, waaronder (uiteraard) mijn franse collega, reageerden ongelovig, anderen geïnteresseerd maar tijdens verdere discussie waren allen het erover eens dat aan de irakse wil om zijn grondgebied met alle herhaal alle beschikbare wapens te verdedigen niet behoefde te worden getwijfeld. fransman liet er geen twijfel over bestaan dat saddam hoessein in het uiterste geval inderdaad niet zou aarzelen van zenuw-en andere gassen gebruik te maken. hooggeplaatste irakezen hadden hem voorghouden dat het irak vrijstaat op eigen grondgebied de wapens te gebruiken die het verkiest. dat het geneefse protocol van 1925 ook op zelfverdediging van toepassing is wordt alhier dus in feite genegeerd.

in mijn mededeling aan e p s -collega's heb ik uitdrukkelijk geen bron vermeld. mijn zwitserse collega had nl. het gevoel dat alge-

~~GEHEIM~~

==2==

3. Over de inhoud van een codeber. mag niet met verwijzing naar dat bericht pe. worden gesproken.
4. Dossiers, wett. ber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

2. Afzichten van codeberichten mogen uitsluitend worden afgedeling Verbindingen worden vervaardigd.

1. Op een codeber. mag teleg. niet in open taal worden geantwoord, tenzij aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan (zie Richtlijnen).

ONTVANGEN CODEBERICHT

VERVOLG ==2==

Ref. no.: 808383

Rubricering:

~~GEHEIM~~ 0 1. 08. 06

rijn zijn mond voorbij had gepraat en had hem moeten beloven de informatie geheim te houden teneinde zijn positie bij irakreg niet te schaden. verzoeken derhalve bronbescherming.

dat de president hiermede zijn eigen minister van buitenlandse zaken alsmede alle anderen, die de irakse ontkenning hebben uitgedragen desavouert, is alhier niet ongebruikelijk en behoeft overigens niet te betekenen dat irak van nu af zal toegeven van chemische wapens gebruik te hebben gemaakt. Leugen en waarheid zijn alhier versleten begrippen en worden, evenals de rechten van de mens ondergeschikt gemaakt aan het politieke doel, i.c. de overleving van het regime.

schorer 53

~~GEHEIM~~

1. Op een codeber. mag teleg. niet in open taal worden
geantwoord, tenzij aan bepaalde voorwaarden wordt
voldaan (zie Richtlijnen).

2. Afschriften van codeberichten mogen
uitsluitend door de afdeling Verbin-
dingen worden vervaardigd.

4. Over de inhoud van een codeber. mag niet met verwijzing naar dat
per telefoon worden gesproken.
ers, welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

KOPIE:
uitsluitend:
m t s
dgpz amad
dgis
chef dam
chef dio
hfd dio/vr
hfd dio/pz
hfd dio/nm

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN
AFDELING VERBINDINGEN
's-GRAVENHAGE, LANGE HOUTSTRAAT 28
TEL. Nos: 485622; 614941 - 2531

ONTVANGEN CODEBERICHT

DATUM VAN ONTVANGST:
9 april 1984
BESTEMD VOOR:
min. van b.z.

~~GEHEIM~~ 06

KOPIE No: 18	REFERENTIE No: 808392
Dir./Afd.: <i>pldaw/pc pers.</i>	
Viele	
Ag. No: <i>921-30</i>	
Dossier: <i>Tr. Irak.</i>	
DATUM VAN AFZENDING: 9 april 1984	

AFKOMSTIG VAN: *bonn* PARAAF/OPM.: *h*

~~GEHEIM~~

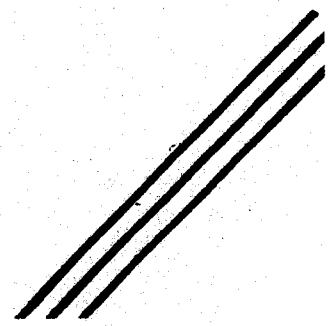
i m m e d i a t e

onderwerp: iran-irak/chemische wapens
rnc 163, 164

staatssecretaris slecht (bundeswirtschafts-
ministerium) deelde mij intussen mee dat woensdag,
11 dezer, verordning zal worden gepubliceerd met
aanvullende lijst van chemicalien waarvoor
uitvoervergunning vereist zal zijn.

reinink 167 *Q*

~~GEHEIM~~

de inhoud van een codeber. mag niet met verwijzing naar dat bericht per telefoon worden gesproken.
4. Dossiers, welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

Afschriften van codeberichten mogen uitsluitend door de afdeling Verbindingen worden vervaardigd.

1. Op een codeber. mag teogr. niet in open taal worden geantwoord, tenzij aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan (zie Richtlijnen).

KOPIE:
gs m t s
dgpz ap
amad ps dges
dgis plv.dgis
dav,-/pc
chef dam hfd dam/mo
chef dwh
dio,-/vr/pz/mn
jura

ez(mr weiss
persoonlijk)

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN
AFDELING VERBINDINGEN
's-GRAVENHAGE, LANGE HOUTSTRAAT 28
TEL. Nos: 465622; 614941 - 2531

VERZONDEN CODEBERICHT

DATUM VAN VERZENDING:
9 april 1984
AFKOMSTIG VAN:
min. van b.z.

~~GEHEIM~~ 08 06

KOPIE No:	REFERENTIE No:
GEHEIM 6	406384
Dir./Afd.:	dio/nn
Visie	
Ag. No:	92130
Dossier:	Tr. Irak.

MINUUT GEPARAFEERD DOOR:

bth/fe/ett/ri/veg/amad

BESTEMD VOOR:

washington

ter informatie aan: new york p.v.
i m m e d i a t e

onderwerp: iran-irak/chemische wapens

rmc 126
ruc 180

~~GEHEIM~~

PARAAF/OPM:

in aanvulling op mijn 126 diene dat volgens hier ontvangen informatie het amerikaanse bedrijf [redacted] nog op 6 april in de veronderstelling bleek te verkeren dat produktie- en uitvoerorder van thiodiglycol gewoon uitgevoerd zou kunnen worden. het betreffende bedrijf zei weliswaar opgebeld te zijn over een exportregeling, maar in de mening te verkeren dat het zich hiervan niets zou hoeven aan te trekken. u kunt bovenstaande, met uitdrukkelijk verzoek van bronbeschermering, aan de amerikaanse autoriteiten doorgeven.

celar 135 +++

~~GEHEIM~~

GEHEIM

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

AFDELING VERBODINGEN

BOORVENPAGG, LANGE HOUSTEVAAT 20
TEL. Noor 0 322; 01 211-2311

ONTVANGEN
CODEBERICHT

DATUM VAN ONTVANGST:

10 april 1984

BESTEMD VOOR:

mim, van b.z.

REF. NO.	16
DATE	30/4/79

On/AMa chto/ma

Vno

Aq. No. gersic

Doc. No. [Handwritten]

DATUM VAN AFZENDING:
9 april 1984

Roel
gs
m t s ps
dgpz ap
amad
dgls plv dgls
dges
dam, -/mo
dav
chef dwh
dio, -/pz/vr/am
jura

AFKOMSTIG VAN: w a s h i n g t o n

ter informatie
gesaamd aan [ov new york nr 74]

GEHEIM

onderwerp iran-irak/chemische wapens
ruc celer 135

Ingevolge het in hogergenoemd bericht vervatte
verzoek weelde medewerker zich andermaal tot
ricciardoni, op state met irak
betaste desk officer, deze reageerde verbaasd
op de inhoud van uw bericht en zegde toe e.s.a
terstond na te trekken.

nam leek het overigens onmogelijk dat een verscheeping
van thiodiglycol door [] zonder onderscheeping
door de douane-authoriteiten n.t.t. zou hebben kunnen
plaatsvinden

van Inattun 295

GEHEIM

GEHEIM

GEANNULEERD 0 1.08.06

gebruik chemische strijdmiddelen in conflict Iran-Irak

Handwritten notes: *gebruik chemische strijdmiddelen in conflict Iran-Irak* and *21 30*

Handwritten initials: *g. Cm*

Rapport ambtelijke werkgroep BZ-EZ

1. In verband met aanwijzingen dat Nederlandse bedrijven betrokken zouden zijn bij de levering van chemische producten aan Irak welke door dat land aangewend zouden worden voor de produktie van chemische strijdmiddelen, is onderzocht welke maatregelen genomen zouden kunnen worden om deze betrokkenheid van Nederlandse bedrijven tegen te gaan.
2. Op grond van de bevoegdheden van de In- en uitvoerwet, jo het Uitvoerbesluit Strategische Goederen 1963 zou de uitvoer van de betrokken produkten vergunningplichtig gemaakt kunnen worden. Op basis van het Besluit Financieel Verkeer Strategische Goederen zou automatisch ook de financiële betrokkenheid van Nederlandse ingezetenen bij doorvoer van dergelijke produkten door Nederland, alsmede de driehoekshandel in deze produkten onder controle zijn.
3. Voor geval besloten zou worden over te gaan tot een door Nederland (eenzijdig) te treffen maatregel is een ontwerp-algemene maatregel van bestuur opgesteld.
NB. De maatregel zou in eerste instantie, vanwege het spoedeisend karakter, getroffen worden in de vorm van een, inhoudelijk gelijklopende, ministeriële beschikking.
Ten aanzien van de lijst van de betrokken produkten zij op het volgende gewezen.

GEANNULEERD 0 1.08.06

Over de chemische stoffen 1 t/m 10 bestaat in het Geneefs ontwapeningsoverleg onder de westerse landen vergaande overeenstemming dat zij gezien hun bijzondere geschiktheid voor de produktie van chemische wapens in het kader van een verdrag tot uitbanning van chemische wapens aan een bijzondere controle onderworpen zullen moeten worden.

De stoffen 11 t/m 15 kunnen gebruikt worden voor de produktie van chemische wapens maar worden in meer of minder ruime mate civiel toegepast. Voor deze laatste 5 stoffen zijn bij Nederlandse bedrijven door Irak orders geplaatst voor zo grote hoeveelheden dat civiele toepassing is uitgesloten. De desbetreffende bedrijven dringen sterk aan op wettelijke maatregelen teneinde zich daarop te kunnen beroepen bij het niet-uitvoeren van reeds aanvaarde Irakese orders.

Van de kant van EZ wordt t.a.v. de stoffen 12-15 het volgende aangetekend:

Gezien de civiele toepassingen lijkt een exportbeperking van deze stoffen niet gewenst. Voorts is gezien de grote wereldproduktiecapaciteit en de eenvoudige wijze van vervaardiging zulks ook zeker niet effectief.

STOF	Wereldproduktie	Ned.prod.	Ned.exp
Natriumcyanide	150.000 ton/jaar	?	9.000 t
Dimethylamine	80.000 ton/jaar	> 5.000 t/j	
Isopropylalcohol	> 2 milj. ton/jaar	> 250.000 t/j	

4. Het treffen van een dergelijke eenzijdige maatregel roept evenwel de volgende problemen op. De betrokken produkten vallen onder het regime van de gemeenschappelijke handelspolitiek van de EEG.

Het treffen van handelsbelemmerende maatregelen (zoals een vergoedingstelsel) terzake is vanuit het Geograaf slechts dan toegelaten, indien een beroep kan worden gedaan op de

GEANNULEERD 0 1.08.06

uitzonderingsbepalingen van het EEG-verdrag. I.c. zijn van belang de artikelen 223, 224 en 225.

Een beroep op art. 223 is uitgesloten, aangezien de daar voorziene maatregelen slechts gegrond mogen zijn op overwegingen van de eigen veiligheid van de betrokken lid-Staat.

Artikel 224 staat maatregelen, in afwijking van de overige regels van het Verdrag, slechts dan toe - voorzover i.c. aan de orde -, indien er sprake is van "oorlog of van een ernstige internationale spanning welke oorlogsgevaar inhoudt".

5. Dat deze vrijwaringsclausule niet ingeroepen kan worden in geval de betrokken Lid-Staat/Staten niet zelf rechtstreeks bij de oorlog/spanning betrokken zijn, zou kunnen worden afgeleid uit uitspraken in het verleden door de regering gedaan. Men kan zich daarbij beroepen op de jurisprudentie van het Hof van de Europese Gemeenschappen, waaruit blijkt dat deze vrijwaringsbepaling, vanwege de consequenties voor het Verdragsregiem, beperkt moet worden geïnterpreteerd.
6. Anderzijds kan worden vastgesteld dat het huidige (nationale!) wapenexportbeleid, voor zover niet gebaseerd op overwegingen van de eigen veiligheid (of ter uitvoering van het mandatorisch wapenembargo van de VR), vanuit het EEG-perspectief feitelijk gebaseerd is op een ruime interpretatie van het criterium oorlog en/of spanning van art. 224 EEG. Daarbij dient te worden aangetekend dat dit wapenexportbeleid praktisch gezien niet tot aanzienlijke, voor de werking van de gemeenschappelijke markt nadelige, gevolgen leidt, omdat het wordt gevoerd op basis van een lijst van produkten (COCOM-lijst) die voor de tien Lid-Staten minus Ierland gelijk is.
7. Wanneer Nederland, in afwijking van deze lijst, produkten onder vergunning zou stellen (en dus handelsbelemmeringen zou opwerpen), zou dit nationale beleid ongetwijfeld gevolgen hebben voor de werking van de gemeenschappelijke markt, ook wanneer voor het intravertkeer het vergunningsvereiste niet zou gelden.

GEANNULEERD 0 1.08.06

communautair ooppunt, maar ook - en wellicht zelfs voornamelijk - in het licht van de Nederlandse discussie over de grenzen van de nationale wapenexportpolitiek.

Vanuit dat laatste gezichtspunt lijkt van cruciaal belang dat het in casu gaat om produkten, waarvan gezien de aard van het produkt, dan wel omvang en bestemming van de leveranties vrijwel vaststaat dat zij gebruikt zullen worden voor de produktie van strijdmiddelen (waarvan bovendien het gebruik, althans het eerste gebruik, verboden is).

In dit opzicht onderscheiden zich deze produkten van andere goederen, die mogelijk een militaire bestemming hebben.

9. De hierboven weergegeven bezwaren worden uiteraard ondervangen, wanneer de EEG-Lidstaten zouden besluiten (idealiter in de voren van een communautair besluit) de export van deze produkten aan banden te leggen. Het is evenwel de vraag of er voldoende politieke bereidheid bestaat om, m.n. op korte termijn, de noodzakelijke maatregelen te treffen. In dit verband is voorts van belang dat, ook wanneer Nederland zou menen de betrokken maatregel eenzijdig te kunnen nemen (ex art. 224), onderling overleg tussen de Lid-Staten noodzakelijk is met het oog op regelingen ter voorkoming van een ongunstige beïnvloeding van de werking van de gemeenschappelijke markt.

Art. 225 schrijft in dit verband voor dat de betrokken Lid-Staat met de Commissie onderzoekt, indien er sprake is van vervalsing van de mededingingsverhoudingen op de gemeenschappelijke markt, hoe de betrokken maatregelen kunnen worden aangepast aan de regels van het verdrag.

's-Gravenhage, 5 april 1984

DELS. NIT

1. Op een codabar, mag telagr. niet in open taal worden geantwoord, tenzij aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan (zie Richtlijnen).
2. Afschriften van codeberichten mogen uitsluitend door de afdeling Verbindingen worden vervaardigd.
3. Over de inhoud van een codeber. mag niet met verwijzing naar dat het per telefoon worden gesproken.
4. Alars, welke codabar, bezetten, dienen veilig te worden opgeborgen.

KOPIE:

gs m r t s
dgpz ap dges
dgis, -/sa
plv.dgis plan
amad ps aod
adv.dgis ados
anpo ac
dvl, -/dp/os
die des drw dav
dam, -/bur
deu, -/we, -/me
dio, -/afdn/ec
jura

ez(mr weiss)

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

AFDELING VERBINDINGEN

's-GRAVENHAGE, LANGE HOUTSTRAAT 28
TEL. Nos: 465622; 614941 - 2531

**VERZONDEN
CODEBERICHT**

DATUM VAN VERZENDING:
11 april 1984

AFKOMSTIG VAN:
min. van b.z.

KOPIE No: <i>46</i>	REFERENTIE No: 6596
Dir./Afd.: die	
Viele	
Ag. No:	
Dossier: <i>Tr. Drake</i>	

921.20
MINUUT GEPARAFEERD DOOR:
bos/rob/dges/amad

BESTEMD VOOR: brussel pv eg

PARAAF/OPM.:

i m m e d i a t e

onderwerp: chemische wapens

~~CONFIDENTIEEL~~
~~GEANNULEERD 08.06~~

i.v.m. coreper overleg over bovenvermelde onderwerp kan worden opgemerkt dat h.t.s. laatste hand wordt gelegd aan beschikking (die gevolgd zal worden door in beginsel gelijk-luidende amvb), waarbij aantal chemische stoffen wordt toe-gevoegd aan bijlage, behorend bij het uitvoerbesluit strate-gische goederen 1963. aldus wordt de uitvoer van deze stoffen erga omnes aan een vergunningenstelsel onderworpen. uitge-zonderd hiervan is de uitvoer naar de overige lidstaten van de gemeenschappen.

nationale maatregel wordt bij ontbreken van een uitzicht op spoedige communautair dan wel a dix geharmoniseerd besluit, thans noodzakelijk geacht teneinde een aantal hangende trans-acties nog te kunnen voorkomen. e.e.a. laat overigens onver-let de wens, zoals ook verwoord tijdens afgelopen ministerieel eps-overleg, om met de overige lidstaten en de europese commis-sie na gaan hoe op pragmatische wijze op korte termijn een op-timaal harmonisatie der genomen c.q. te nemen maatregelen kan worden bewerkstelligd. per koerier van 12 dezer gaat u verdere achtergrond informatie toe. vooruitlopend hierop volgt hier-onder voorlopige lijst van stoffen, waarvoor vergunningenstel-sel wordt overwogen en die ik in Luxemburg aan mijn collega's heb overhandigd.

1. phosphorus trichloride (pcl 3)
2. phosphorus oxychloride (pocl 3)
3. chemicals containing the p-methyl and/or p-ethyl bond
4. methyl and /or ethyl esters of phosphorous acid
5. 3,3-dimethylbutanol-2 (pinacolyt alcohol)
6. n,n-disubstituted-b-amino ethanols
7. n,n-disubstituted-b-amino ethanethiols
8. n,n-disubstituted-b-amino ethyl halides
9. phenyl, alkyl, or cycloalkyl-substituted glycolic acids
10. 3- or 4-hydroxypiperidine and their derivates
11. thiodiglycol
12. sodiumcyanide
13. dimethyl amine
14. isopropylalcohol
15. potassium fluoride.

van den broek 58 ++

~~CONFIDENTIEEL~~

Dr. J. J. J.

cc DGES
AMAD
JURA
DAM
DION.t.
AP
DAV/PC
DIE/EE
DVL/WO
DIO/PZ

Van: DIO/NN
Aan: DGPZ via DIO/OV

ds Tr. Irak 921:35

Onderwerp: Controle op uitvoer van voorlopers van chemische wapens

u. u.
AA

Met het oog op het gesprek dat U heden om 15.00 uur zult hebben met staatssecretaris Bolkestein moge het volgende dienen:

1. Economische Zaken stelt voor om bij beschikking de eerste 11 van de 15 door Nederland in Luxemburg genoemde stoffen op de lijst van Strategische Goederen te plaatsen. Deze beschikking zou nog hedenmiddag door M getekend kunnen worden en a.s. maandag in de Staatscourant worden gepubliceerd.
2. Economische Zaken heeft er bezwaar tegen de laatste 4 stoffen op de lijst te plaatsen gezien de ruime civiele toepassing van deze stoffen. Het is onwaarschijnlijk dat al onze EEG partners bereid zullen zijn al deze 4 stoffen aan controle te onderwerpen. Daar staat echter tegenover dat juist deze 4 stoffen (naast 3 stoffen uit de eerste 11) in Nederland besteld zijn. De betreffende bedrijven hebben aangedrongen op wettelijke maatregelen voor deze stoffen teneinde het hun mogelijk te maken reeds aangegane orders af te zeggen. Indien voor deze stoffen geen wettelijke maatregelen genomen worden is de kans groot dat althans een deel van deze orders zal worden uitgevoerd. M.n. de firma die orders heeft gekregen voor isopropylalcohol en kaliumfluoride heeft niet de garantie willen geven dat het de reeds aangegane orders niet zal uitvoeren, gezien de zeer grote financiële belangen die voor dit bedrijf op het spel staan (f 20 miljoen). De 2 andere bedrijven, waarvan 1 orders heeft voor alle 7 stoffen, lijken bereid om, ook zonder wettelijke maatregelen, geen verdere orders aan te nemen en lopende orders, indien enigszins mogelijk, stop te zetten.
3. Het VK heeft gisteren de uitvoer van een 8-tal stoffen naar Irak en Iran onder vergunning gesteld. Eén van deze 8 stoffen (chloorethanol) willen wij niet op de lijst opnemen omdat de toepassing voor civiele doeleinden té groot is. Daarnaast heeft het VK de nummers 13 (dimethylamine) en 15 (kaliumfluoride) = potassiumfluoride op de lijst geplaatst. Het VK heeft gezegd, gezien het spoedeisend karakter, zich nu te beperken op een op Iran en Irak gerichte maatregel, maar later wereldwijde maatregelen te willen overwegen.
4. Gezien de betrokkenheid van Nederlandse bedrijven bij de laatste 4 stoffen van de lijst dient het, politiek gezien, aanbeveling deze 4 stoffen onder de beschikking te laten vallen. Indien dit op al te grote economische bezwaren stuit, dan zou ik willen aanbevelen om althans de nummers 13 en 15 van de lijst onder de Nederlandse beschikking te laten vallen, zodat wij zoveel mogelijk op één lijn zitten met de Britse maatregel. Overigens heeft ook de VS voor nummer 15 (kaliumfluoride) de uitvoer naar Iran en Irak onder vergunning gesteld.

GEANNULEERD 0 1. 08. 06

Van :

Aan :

Onderwerp :

-2-

5. De uitkomsten van het deskundigenoverleg ter coördinatie van nationale maatregelen (waarschijnlijk 19 april in Parijs) zouden verwerkt kunnen worden in de Algemene Maatregel van Bestuur die over enkele maanden definitief de plaats in zal nemen van de voorgenomen beschikking.

bth

HERHAUT DRS J. H. H. A.

bericht per telefoon worden gesproken.
 4. Druktiers welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

uitsluitend door de afdeling Verbin-
 dingen worden vervaardigd.

geantwoord, tenzij aan bepaalde voorwaarden wordt
 voldaan (zie Richtlijnen).

KOPIE:

gs m r t s
 dgpz ap dges
 dgis, -/sa
 plv.dgis cm
 plan amad
 ps aod adv.dgis
 ampo ac
 dvl, -/dp
 die des drw dav
 dam, -/bur
 deu, -/we, -/me
 dio, -/afdn/ec
 jura

ez/beb

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

AFDELING VERBINDINGEN

's-GRAVENHAGE, LANGE HOUTSTRAAT 28
 TEL. Nos: 465622; 614941 - 2531

VERZONDEN CODEBERICHT

DATUM VAN VERZENDING:

18 april 1984

AFKOMSTIG VAN:

min. van b.z.

KOPIE No:	REFERENTIE No:
42	7041
Dir./Afd.: die/ee	
Viele	
Ag. No: 921-30	
Dossier: J.R. IRAK	

2) Kalgemeen
 MINUUT GEPARAFFEERD DOOR: 921-30

bos/lh/rob/dges

BESTEMD VOOR: b r u s s e l p v e g

PARAAF/OPM.:

ter informatie aan brussel amb.

ter informatie per koerier aan :

athene - bonn - brussel pv navo - dublin -
 kopenhagen - lissabon - londen - luxemburg -
 madrid - parijs amb - parijs pv oeso - rome

m o s t i m m e d i a t e

onderwerp : chemische wapens

ruc 149

hoewel nationale maatregelen heden van kracht worden,
 blijf ik om redenen van doelmatigheid voorkeu geven
 aan communautaire besluitvorming terzake. vooruit-
 lopend op aangekondigd commissievoorstel moge ten behoeve
 van discussie in coreper van heden navolgende dienen
 m.b.t. mogelijke inhoud van een communautair besluit.
 uit oogpunt van deugdelijke exportcontrole, die ook
 mogelijke handelsoverleidingen beoogt tegen te gaan, zou
 besluit erga omnes, werking dienen te hebben. ook neder-
 landse maatregel heeft deze strekking, waarbij tevens
 overweging was dat daarmee kans op handelsretaliatie
 door iran en/of irak wordt beperkt. erga omnes bena-
 dering heeft evenwel nadeel dat daarmee lijst van de
 in geding zijnde stoffen noodzakelijkerwijs gelimiteerd
 zal zijn, aangezien voor chemische stoffen, die een
 aanzienlijk civiel gebruik kennen, erga omnes export-
 controle onevenredig zware lasten legt op betrokken
 bedrijfsleven en overheidsinstanties.
 ten einde tot communautaire lijst te komen die zoveel
 mogelijk chemische stoffen omvat, die door betrokken
 landen kunnen worden aangewend voor aanmaak chemische
 wapens dan wel reeds voorwerp zijn (geweest) van
 omvangrijke transacties voor dat doel, lijkt een
 specifiek op iran en irak gericht besluit voor de hand

~~CONFIDENTIEEL~~
 GEANNULEERD 1.08.06

~~CONFIDENTIEEL~~

Op een codeber. mag teleg. niet in open taal worden geantwoord, tenzij aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan (zie Richtlijnen).

2. Afschriften van codeberichten mogen uitsluitend door de afdeling Verbindingen ³ 'ervaardigd.

3. Over de inhoud van een codeber. mag niet met verwijzing naar dat bericht per telefoon worden gesproken.
4. Dossiers, wa ³ bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

VERZONDEN CODEBERICHT

VERVOLG =2=

Ref. no.: 7041

Rubricering:

~~CONFIDENTIEEL~~

GEAMBIEREERD 0-1-08-06

te liggen. hoewel genoemd argument van handelsretaliatie in aanzienlijk mindere mate geldt voor communautair besluit, heeft deze specifieke benadering evenwel het nadeel dat afbreuk wordt gedaan aan de effectiviteit van de exportcontrole.

verschillende benaderingen weerspiegelen zich overigens ook in de reeds getroffen nationale maatregelen (vk specifiek en bv. brd en nederland erga omnes) en kunnen wellicht communautaire besluitvorming bemoeilijken. indien discussie in uw comite daartoe aanleiding geeft, zou ter overbrugging van deze verschillende nationale benaderingen en met het oog op het geschetste dilemma over de lengte van lijsten, gesuggereerd kunnen worden dat in eerste instantie wordt gestreefd naar een op erga omnes basis toe te passen lijst, die stoffen bevat waarvan het primaire militaire gebruik algemeen wordt erkend, (dit geldt in zonderheid van de stoffen 3 tot en met 10 van de nederlandse lijst), aan te vullen met een specifiek op de uitvoer naar irak en iran toepasbare lijst van z.g. dual purpose-stoffen, waarvoor door eerstgenoemd land orders zijn geplaatst voor zodanige hoeveelheden dat gebruik voor aanmaak van chemische wapens tenminste zeer aannemelijk is.

van den broek 61 ++

~~CONFIDENTIEEL~~

- 1. Op een codeber. mag teleg. niet in open taal worden geantwoord, tenzij aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan (zie Richtlijnen).
- 2. Afschriften van codeberichten mogen verspreid worden door de afdeling Verbindingen worden vervaardigd.
- 3. Over de inhoud van een codeber. mag niet met verwijzing naar dat ber. of telefoon worden gesproken.
- 4. In codeber., welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

KOPIE:
 gs
 m r t s
 dgpz ap
 dvl, -/dp/os ac
 dges dgis, -/sa
 plan plv.dgis
 amad adv.dgis
 aod ps anpo
 die des drw
 dav
 dam, -/bur
 deu, -/we, -/me
 dio, -/afdn/ec
 jura cm

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN
 AFDELING VERBINDINGEN
 's-GRAVENHAGE, LANGE HOUTSTRAAT 28
 TEL. Nos: 405622; 614941 - 2531

**VERZONDEN
 CODEBERICHT**

DATUM VAN VERZENDING:
 19 april 1984
 AFKOMSTIG VAN:
 min van b.z.

KOPIE No: 1/26	REFERENTIE No: 7183
Dir./Afd.: dio/nn	
Viele	
Ag. No: 921-30	
Dossier: Ts. Irak.	

MINUUT GEPARAFEERD DOOR:
 jws (i.o.m. mad)

BESTEMD VOOR: w a s h i n g t o n

~~CONFIDENTIEEL~~

onderwerp: uitvoerbeschikking chemische wapens-
 voorlopers

gaarne moge ik u verzoeken autoriteiten te uwent op de hoogte te stellen van de uitvoerbeschikking chemische wapensvoorlopers, die heden 19 dezer van kracht is geworden en waarbij de export van een elftal chemische stoffen, die geschikt zijn voor de aanmaak van chemische wapens aan een exportvergunning wordt gebonden. tekst van onderhavige beschikking gaat u heden per open bericht toe. zo u bekend is tot een nationale regeling besloten vanwege de urgentie van deze kwestie. om redenen van doelmatigheid blijft dzz. voorkeur bestaan voor een communautaire regeling, waartoe heden in Parijs een ad hoc expertgroep van de tien is bijeengekomen.

v.d. broek 155

PR

~~CONFIDENTIEEL~~

KOPIE:

gs m t s
dgpz ap
amad ps
dav
doa
dam
deu

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN
AFDELING VERBINDINGEN
's-GRAVENHAGE, LANGE HOUTSTRAAT 28
TEL. Nos: 485622; 614941 - 2531

VERZONDEN CODEBERICHT

DATUM VAN VERZENDING:
18 juli 1984

AFKOMSTIG VAN:
min van b.z.

KOPIE No: 018	REFERENTIE No: 12505
Dir./Afd.: dav/pc	
Visie AFGESCHREVEN <i>WJ</i>	
Ag. No: <i>NA 3707.</i>	
Dossier: <i>921.30 Tr Zaal</i> <i>V cc 921.30 Tr chm</i>	
MINUUT GEPARAFFEERD DOOR: cho/jv/plk/veg/amad	

BESTEMD VOOR: p e k i n g

PARAAF/OPM.:

~~CONFIDENTIEEL~~

GEANNULEERD 08.06

i m m e d i a t e

onderwerp : doorvoer naar de cvr

op 16 dezer werd aan het ministerie van justitie de aanvraag van [redacted] voorgelegd voor afgifte van een consent van d o o r - v o e r t.b.v. 100 kanonnen kal. 23 mm met bijbehorende munitie, afkomstig uit polen.

als afnemer werd daarbij opgegeven [redacted]. deze aanvraag werd ter toetsing op de buitenslands politieke merites aan bz voorgelegd.

voorzover ten departemente bekend, voorziet de cvr op het punt van wapens als de onderhavige geheel in eigen behoefte, en wordt bovendien het bewuste kaliber door de chinese strijdkrachten niet gevoerd. het wordt daarom van belang geacht indien o p k o r t e t e r - m i j n via uw tussenkomst uitsluitse mogelijk is op de vraag of de cvr, en in casu het bedrijf [redacted], deze wapens inderdaad voor chinees gebruik in polen heeft besteld.

op basis van de tot nu toe bekend gestelde gegevens wordt evenwel een deroutring van de lading naar bellige-rente partijen in het midden-oosten niet uitgesloten geacht, waarbij m.n. irak en iran, beide gebruikers van het sowjet-kaliber 23 mm als luchtdoelgeschut, als be-stemming onwenselijk worden geacht.

celer 93

~~CONFIDENTIEEL~~

1. Op een codeber. mag teleg. niet in open taal worden gezantwgrd., tenzij aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan (zie Richtlijnen).
2. Afschriften van codeberichten mogen uitsluitend door de afdeling Verbin- dingen worden vervaardigd.
3. Inhoud van een codeber. mag niet met verwijzing naar dit per telefoon worden gesproken.
4. Diers. welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

Ministerie van Economische Zaken

W 19/7

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN	2
GEBRUIK VAN ARCHIEFZAKEN	
DIR.	DIE, YX
DATE	18 JUN 1984
AANDELSNUMMER:	194639.
DOSSIER:	

De heer Minister van Buitenlandse Zaken,
Postbus 20061,
2500 EB 's-GRAVENHAGE.

20x DIO/NN
gouwe luf
concurrer

xxxx BEB/DMZ/AIUZ
184/VI/1571
797658

W 19/7

uitvoercontroles chemische stoffen geschikt voor vervaardiging chemische wapens in EG

Nu er een duidelijke consensus in EG-verband is ontstaan over het controleren van de uitvoer van een vijftal chemische stoffen, welke geschikt zijn voor de vervaardiging van chemische wapens, lijkt het mij gewenst om onze nationale uitvoercontroles voor elf produkten, zoals vermeld in onze gezamenlijke beschikking - tiende wijziging Uitvoerbesluit strategische goederen 1963 (Stcrt. nr. 78 van 18 april 1984) - terug te brengen tot eerdergenoemde vijf stoffen. In de toelichting bij deze ministeriële beschikking staat ook vermeld dat de lijst van stoffen welke thans aan een vergunningplicht zijn gebonden, zal worden aangepast indien de uitkomst van het overleg in EG-verband daartoe aanleiding geeft.

Onze Benelux-partners hanteren eveneens de beperkte lijst van vijf stoffen, zodat uit oogpunt van het Benelux-Verdrag aanpassing onzerzijds noodzakelijk is. België en Luxemburg zijn niet genegen van de EG-consensus voor hantering van deze beperkte lijst af te stappen.

Een eenzijdige handhaving van onze uitvoercontroles voor elf stoffen ondergraaft de argumentatie van de Regering tegen eenzijdige maatregelen inzake Zuid-Afrika. Dit zou overigens zelfs voor een tot de vijf stoffen beperkte lijst nog enigermate het geval zijn. Ook wil ik nog Uw aandacht vestigen op het advies van de SER-Commissie Regelingen In- en uitvoerwet inzake de voordracht voor de A.M.v.B., welke de uitvoer zonder vergunning van eerdergenoemde elf chemische stoffen beoogt te verbieden.

In haar advies benadrukt de Commissie het belang van een goede samenwerking in Europees en met name ook in Benelux-verband, ten behoeve van een uniform beleid ter zake van het onder vergunning stellen van de uitvoer van desbetreffende chemische produkten. Naar mijn mening is er alle aanleiding om de lijst van chemische stoffen welke thans aan een vergunningplicht voor de

Postadres:

- uitvoer -

510/6-

Ministerie van Economische Zaken

uitvoer zijn gebonden te beperken tot de meergenoemde vijf stoffen. Ik stel U derhalve voor dat de lijst van chemische stoffen, behorende bij het ontwerp van de algemene maatregel van bestuur, die op onze voordracht tot stand moet komen, beperkt wordt tot de volgende vijf stoffen:

- fosforoxychloride;
- dimethylmethaanfosfonaat;
- thiodiglycol;
- methaanfosfonzuurdichloride;
- methaanfosfonzuurdifluoride.

Tevens stel ik voor dat de spoedshalve getroffen voorlopige voorziening eveneens tot deze vijf stoffen wordt beperkt.

DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN,

F. Bolkestein

(Mr. F. Bolkestein)

DOSS. I.R. IRAN.
9210

Van: DIO/NN

31 augustus 1984

Aan: AMAD via DIO/OV en Chef DIO

Onderwerp: Amerikaanse controle op uitvoer CW-voorlopers naar Iran-Irak

Voor de goede orde diene dat de VS-ambassade ons telefonisch mededeelde dat de lijst van chemische wapenvoorlopers waarvan de uitvoer naar Iran en Irak door de VS aan controle is onderworpen met drie stoffen zal worden uitgebreid, te weten:

1. dimethylamine
2. dimethylamine hydrochloride
3. chloorethanol

De onder 1 en 3 genoemde stoffen zijn ook door het VK en Australië op de lijst geplaatst, zij het dat het VK betreft alleen de uitvoer naar Iran en Irak. De uitvoer van dimethylamine hydrochloride is, voorzover bekend, nog door geen enkel land specifiek onder controle gesteld.

De drie bovengenoemde stoffen worden op betrekkelijk ruime schaal civiel gebruikt en zijn daardoor niet op de Nederlandse lijst opgenomen die immers niet alleen de uitvoer naar Iran en Irak treft maar een erga omnes karakter heeft.

cc DGES
DAM
Sc DIO n.t.
K DAV/PC A39
DIE/EE
DIO/NW
dr. Ooms TNO
EZ/mr. Weiss
EZ/ing. Willer
Washington
PV Genève

bth

DMZ/104E

Ans. Dr Irak
92/30

Ministerie van Economische Zaken

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN	2
CENTRALE ADMINISTRATIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN	
DIR.	
KCE	125
AGENDA-NUMMER: 246672	
DOSSIER:	

De heer Minister van Buitenlandse Zaken,
Postbus 20061,
2500 EB 's-GRAVENHAGE

's-Gravenhage,
Gen./~~DMZ~~
Kenmerk
Berkiesnr. (070)
Gebouw

BEB/DMZ/AIUZ
184/VI/2060
797658

Onderwerp

uitvoercontrole chemische stoffen geschikt voor de vervaardiging van chemische wapens

Ik moge refereren aan Uw brief van 10 augustus 1984, kenmerk DIO/NN-220150.

In EG-verband bestaat een consensus voor het controleren van de uitvoer van sleutelvoorlopers van chemische wapens. Deze overeenstemming is echter beperkt tot vijf chemische voorlopers.

Onze Benelux-partners hebben hun uitvoercontroles tot deze vijf stoffen beperkt. Aangezien het Benelux-verdrag dwingend voorschrijft dat alle partners gelijke in- en/of uitvoerregimes hanteren, zal ofwel Nederland ofwel België en Luxemburg hun maatregelen dienen aan te passen aan die van de ander. Ambtelijk overleg over deze materie in de permanente subcommissie voor de handelspolitiek van de Benelux heeft uitgewezen dat België en Luxemburg niet bereid zijn hun uitvoercontroles tot de Nederlandse lijst van elf stoffen uit te breiden. Vandaar dat ik U heb voorgesteld om de uitvoercontroles van Nederland tot de eerderbedoelde vijf stoffen terug te brengen. Een andere overweging naast het Benelux-aspect dat hierbij speelt, is het advies van de Commissie Regelingen In- en uitvoerwet van de Sociaal-Economische Raad, dat uitdrukkelijk het belang van een eenvormig beleid in Benelux-verband, maar ook in Europees verband, bepleit. Genoemde Commissie heeft daarbij uitgesproken het onwenselijk te vinden om met uitvoercontroles verder te gaan dan de meerderheid van onze EG-partners wenselijk acht.

Ik blijf overigens van mening dat eenzijdige handhaving van onze uitvoercontroles voor elf stoffen de argumentatie van de Regering inzake het Zuidafrika-debat verzwakt. Dit is door de ambtenaar van mijn Ministerie in het overleg voorafgaande aan de Nederlandse maatregel ook naar voren gebracht. Daarbij is afgesproken dat de problematiek rond eenzijdige maatregelen tegen Zuidafrika geen belemmering vormde voor voorlopige Nederlandse maatregelen in afwachting van overleg en overeenstemming in Europees en Benelux-verband, waarmee onze maatregel in overeenstemming gebracht zou worden.

(A) Bezuidenhoutseweg 30
(B) Laan van N.O. Ind. 123
(C) Postbus 1000
Postadres: Postbus 29101
EC 's-Gravenhage
Telefoon (70) 798911
Telegramadres ecza gv
Telex 31099 ecza nl

10/11

- Hoewel -

Ministerie van Economische Zaken

Hoewel mij van enige bereidheid van België en Luxemburg voor het overnemen van de Nederlandse maatregel inzake uitvoercontroles van elf stoffen niets is gebleken, heb ik geen bezwaar tegen een nadere gedachtenwisseling met onze Benelux-partners ten einde tot harmonisering van de maatregelen te komen. Mijn ambtenaren zullen in dit overleg gaarne hun deskundig oordeel inbrengen.

Ik moge U wel voorstellen dit overleg ten spoedigste te entameren, zodat de noodzakelijke harmonisatie bereikt wordt vóór de publikatie van de Nederlandse maatregel in het Staatsblad.

DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN,

F. Bolkestein

(Mr. F. Bolkestein)

1. Op een codeber. mag teleg. niet in open taal worden geantwoord, tenzij aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan (zie Richtlijnen).
2. Afschriften van codeberichten mogen uitsluitend door de afdeling Verbindingen worden vervaardigd.
3. de inhoud van een codeber. mag niet met verwijzing naar dat per telefoon worden gesproken.
4. Dossiers, welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

KOPIE:
 gs m r t s
 dgpz ap dges
 dgis, -/sa
 plv. dgis cm
 plan amad ps
 aod adv. dgis
 anpo ac dvl, -/dp
 die des dav
 deu, -/we jura
 dio, -/afdn/ec
 ez/beb
 tno(dr ooms)
 mindef } b
 cds } e
 s:ch stvm } p.

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN
 AFDELING VERBINDINGEN
 's-GRAVENHAGE, LANGE HOUTSTRAAT 28
 TEL. Nos: 465822; 614941 - 2531

KOPIE No:	REFERENTIE No:
036	16357
Dir./Afd.:	dio/nn
Viele	
Ag. No:	921-30
Dossier:	<i>Dr. Deak</i>

VERZONDEN CODEBERICHT

DATUM VAN VERZENDING:
 25 sept. 1984

AFKOMSTIG VAN:
 min. van b.z.

MINUUT GEPARAFEERD DOOR:

jws/hw/amad

BESTEMD VOOR: brussel amb

PARAAAF/OPM.:

~~CONFIDENTIEEL~~
 GEMINUTERD 01.08.06

ter informatie aan:
 brussel pv eg - new york pv - washington - brussel pv navo

ter informatie per koerier aan:
 bonn - geneve pv - londen - parijs amb - stockholm goc del.
 wenen mbfr del.

onderwerp: uitvoercontrole sleutelvoorlopers chemische wapens

zo u bekend zijn in nederland elf chemische stoffen aan uitvoercontrole onderworpen, terwijl dat er in belgie slechts vijf zijn. de belgische maatregel komt overeen met hetgeen in eg-verband minimaal is overeengekomen, terwijl de nederlandse maatregel mede het chemische wapens-overleg in geneve in beschouwing heeft genomen. teneinde in elk geval in benelux-verband tot gelijke maatregelen terzake te komen, acht ik thans nader overleg met belgie geboden. luxemburg heeft al bij voorbaat verklaard zich te zullen aansluiten bij elke maatregel in dit verband, waartoe belgie en nederland samen zouden besluiten. ik moge u dan ook verzoeken autoriteiten te uwent te benaderen met mijn voorstel voor bilateraal overleg teneinde te komen tot een harmonisering van de resp. maatregelen. mijn gedachten gaan daarbij uit naar medio oktober te den haag. aan dit overleg zouden naar mijn mening naast vertegenwoordigers van buitenlandse en economische zaken ook chemische wapensdeskundigen dienen deel te nemen, met name de heren ooms (tno) en bisschop (belgische expert).

celer 73 ++

~~CONFIDENTIEEL~~

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN
AFDELING VERBINDINGEN
-GRAVENHAGE, LANGE HOUSTRAAT 23
TEL. No. 46322, 46301-2301

KOPIE No.	REFERENTIE No.
	821751
Dir./Afd.	dfo/inn
Vrij	
An. No.	921-30
Datum	

ONTVANGEN CODEBERICHT

DATUM VAN ONTVANGST
5 oktober 1984
BESTEMD VOOR
min van bz

DATUM VAN AFZENDING
4 oktober 1984

AFKOMSTIG VAN: w a s h i n g t o n
onderwerp: mogelijke leveranties
aan Irak.

PARAF. NO. 1

GEHEIM

[Handwritten notes and signatures]

persafdeling van deze ambassade werd heden benaderd door redakteur newsweek washington kim willemson, die bevestiging vroeg van het bericht dat chemische stoffen aan Irak leverde waaruit zenuwgas zou worden geproduceerd, willemson vroeg ook of state doet, deze ambassade terzake had benaderd, hem is geantwoord dat op geen van zijn vragen positief kon worden gereageerd.

moge evenwel in herinnering roepen dat medewerker op 110634 op state werd ontboden i.v.m. aanwiltigen waarover de v.s. beschikt m.b.t. een dergelijke leverantie in casu methyleen chloride door (mijn 551), uw reactie daarop (uw 246) was dat geen goede redenen bestonden om de uitvoer van deze stof naar Iran te verhinderen gezien de algemene toepasbaarheid van de stof en de weinig belangrijke rol die het zou kunnen spelen bij de produktie van chemische wapens, de stof zou daarom niet door Nederland op de onder controle gestelde lijst van voorlopers zijn opgenomen, contactpersoon op state legde zich destijds noodgedwongen bij dit antwoord neer.

bovengenoemde journalist van newsweek wilde de bron van zijn verhaal niet noemen, de zaak zal echter nu wel in de publiciteit komen, ik vestig uw aandacht op deze zaak tenzinde zo enigszins mogelijk te voorkomen dat Nederland hier in een ongunstig daglicht wordt gesteld.

Ik neem aan dat te uwent contact bestaat met over juiste beantwoording voor het geval newsweek naspeuringen zou doorzetten met mogelijke negatieve publiciteit voor Nederland.

reln 743 +-+ *W*

1. Inhoud van een codeber. mag niet met verwijzing naar dit bericht per telefoon worden openbaar.
 2. Absintion van codeberichten mag uitsluitend door de afdeling Verbin. sigen worden vrgaardigd.
 3. Op een codeber. mag later, dat in openbaar worden geantwoord, en zij kan bepalen voorwaarden voor het openbaar (de afzender)

KOPIE

gs
dgpz aio
ps amad
dqls ptv. dqls
dav
dam
dwa
dfo, -/ov

~~GEHEIM~~ 08.06

~~ANNULEER~~

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN
AFDELING VERBINDINGEN
s-GRAVENHAGE, Lange Houtstraat 28
TEL. Nos: 465622; 614941 - 2531

KOPIE No. 19	REFERENTIE No: 417106
--------------	-----------------------

Dir./Afd.: dio/nn

Via:

Ag. No:

Dossier: 92130 TR Jraak

MINUUT GEPARAFFEERD DOOR:

jws/mrb/hw/san/amad

KOPIE:
gs
m r t s
dgpz ap
ps amad
dgis plv. dgis
dav
dam
dwh
dio,-/ov

VERZONDEN CODEBERICHT

DATUM VAN VERZENDING:

5 oktober 1984

AFKOMSTIG VAN:

min. van b.z.

BESTEMD VOOR: w a s h i n g t o n

PARAAF/OPM.:

m o s t i m m e d i a t e

~~GEHEIM~~

onderwerp : mogelijke leveranties
aan Irak

ruc 745

In licht van uw 745 vraag ik mij af of u nog gelegenheid ziet om in antwoord op de twee vragen van newsweek-redakteur Willemsen betrouwbare op de hoogte te stellen van de door Nederland reeds in april jl. genomen maatregelen tot uitvoercontrole op elf chemische stoffen. Het is u bekend dat Nederland daarmee in vergelijking met de meeste andere EG-landen en ook de VS het verst is gegaan. Het betreft hier chemische stoffen die - naast sommige civiele toepassingen - van essentieel belang zijn voor de vervaardiging van chemische wapens (zgn. sleutelvoorlopers eng: key-precursors). Nederland heeft een voortrekkersrol vervuld in het onder controle stellen van de uitvoer van deze stoffen, m.n. in EPS-verband. Wat betreft de door u gesignaleerde kwestie van methyleen-chloride blijf ik mij op hetzelfde standpunt stellen, zoals vervat in mijn 246.

Ik acht het overigens van het grootste belang, indien u te weten zou komen of en zo ja welke stoffen expliciet in het artikel van Newsweek zullen worden genoemd. Tegen deze achtergrond kan dan de Nederlandse positie worden verklaard.

Voor uw strikt persoonlijke informatie moge nog dienen dat ik het niet alleen bijzonder zou betreuren, indien Nederland door publiciteit over deze zaak in een ongunstig daglicht zou worden gesteld, maar vooral ook omdat een beschuldigende vinger zou worden gewezen naar [redacted] het is juist [redacted] dat

~~GEHEIM~~

=2=

3. Over de inhoud van een codeber. mag niet met verwijzing naar dat ber. per telefoon worden gesproken.
4. Doe welk codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

2. Schrijven van codeberichten mogen uitsluitend door de afdeling Verbin-ingen worden vervaardigd.

1. Op een codeber. mag teleg. niet in open taal worden gezegd, tenzij aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan (zie Richtlijnen).

VERZONDEN CODEBERICHT
VERVOLG =2=

Ref. no.: 417106

Rubricering:

~~GEHEIM~~

GEAMOND 0 1.08.06

voornamelijk handel drijft met irak, dat reeds vanaf het begin en in afwachting van wettelijke maatregelen bereidwillig heeft meegewerkt aan pogingen om toekomstige leveranties te voorkomen en lopende leveranties alsnog terug te draaien, waarbij grote financiële risico's werden gelopen.

van den broek 339 ++

GEHEIM

1. Op een codeber. mag teleg. niet in open taal worden geantwoord, tenzij aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan (zie Richtlijnen).

2. Afschriften van codeberichten mogen...
... door de afdeling Verbin-
... worden vervaardigd.

3. Over de inhoud
bericht per tel
4. Dossiers

... worden opgeborgen.
... codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

AFDELING VERBINDINGEN - 'S-GRAVENHAGE - LANGE HOUTSTRAAT 28

TELEX 31326

TEL.: 614941 - 2530 en 2922

OPEN BERICHT

LIJ.	VISUM
Ag. no.	
Dossier	Jr. Wub
	921-30

-01-

zczc rr nlbuz

mmm	rrr	ttt	sss	dgpz	aapp	dges
dgis	plvdgis	advdgis	plan	amad	dvl	dvl dp
dvlos	dvlbl	dio	dioafdn	eccc	ccmm	deu
deubur	dam	dambur	dwh	dwhnc	dav	jura
aod	ados	anpo	ppss	aacc	nlbuz	autodis

mkg65

.bag 1367

afkomstig van : amb bagdad

bestemd voor : min v. b.z.

onderwerp : iraq - britain

volgt ina-bericht dd. 6 november 1984

quo

iraq and britain signed here today a joint minute on expanding trade and economic cooperation between the two countries.

the minute was signed by iraqi revolution command council member and trade minister hassan ali and british minister of state in the department of trade paul channon.

it provides for the contribution of british companies in implementing development projects in iraq.

te minute was signed following a 2-day meetings of the iraqi-british joint committee on economic and technical cooperation between the two countries.

unquo

vreedenburg

bagdad, 7 november 1984.

.,.,.

07 11 84 NLBUZ 122 BAG 916

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

AFDELING VERBINDINGEN - 'S-GRAVENHAGE - LANGE HOUSTRAAT 28

TELEX 31326

TEL.: 614941 - 2530 en 2922

OPEN BERICHT

Dir.	Visie
Ag. no.	
Dossier	TR. IRAK
	921-30

-01-

zcze rr nlbuz nadis dav

ko nlbuz dammo tlx

.bag 1422

afkomstig van : amb bagdad
bestemd voor : min v. b.z.

voor : [redacted]
(tlx.nr. [redacted])

onderwerp : [redacted]

dhr. [redacted] export manager [redacted]
op het ogenblik in irak, zou gaarne z.s.m. een afspraak maken
met u aangaande [redacted] belangen in

irak.

royackers
bagdad, 12 december 1984.

W.
NEEM AAN
UITERBAARD
CIVIEL!
A 13/12

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

AFDELING VERBINDINGEN - 'S-GRAVENHAGE - LANGE HOUTSTRAAT 28

TELEX 31326

TEL.: 614941 - 2530 en 2922

OPEN BERICHT

Dir.	Visie
Ag. no.	
Dossier	

-01-

zczc rr brn mecz mmm sss deu deume dam
dammo dav llss lisbon brussel bagdad teheran

brn 16968

afkomstig van: min van bz
bestemd voor : pv navo brussel

ter informatie aan: min ez / beb (mr. weiss)

onderwerp : kamervragen van den bergh inzake levering
van nachtzichtapparatuur door oude delft.

1. is het aanvaard gebruik in het internationale verkeer uitvoer-
vergunningen af te geven op eindbestemmingsverklaringen,
verstrekkt door buitenlandse autoriteiten, die niet meer dan de
aanduiding "to be exclusively used by armed forces" bevatten?

2. zo ja, is de minister dan van mening dat een dergelijke
end-use-verklaring geen enkele waarborg inhoudt tegen onge-
wenste doorlevering van goederen ?

3. indien vraag 1 ontkennend wordt beantwoord, waarom is dan
in 1981 een vergunning verleend aan oldelft voor de uitvoer
van nachtzichtapparatuur aan portugal op een dergelijke
summiere end-use-verklaring ?

4. hoe kan worden voorkomen dat nederlandse bedrijven
strategische goederen uitvoeren via belgie en luxemburg,
gebruikmakend van het benelux-verdrag, en zonder te voldoen
aan de normen die het nederlandse vergunningenbeleid worden
gehanteerd ?

5. zijn de berichten waar, dat de militaire leveranties
van nederland naar irak doorgaan via portugal en belgie ?

toelichting: zie "vrij nederland" van 17 november.

celer

den haag, 12 december 1984 =jv=
